

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

СВЕТОЗАР МИЛЕТИЋ
(1826 - 1901)

Каталог изложбе

Нови Сад, 2001

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

КАТАЛОЗИ ИЗЛОЖБИ

57

АУТОРИ КАТАЛОГА И ИЗЛОЖБЕ

Ксенија Светличић и Љиљана Крајшић

СВЕТОЗАР МИЛЕТИЋ

Милетићева јасна, политичка и културна делатност обухвата округло четири деценије - од јесени 1845, кад је, као гимназијалац у Пожуну (данашњој Братислави), изабран за председника дружине српских ђака, до 1882, кад је, због тешке болести, заувек морао напустити политичко поприште. Његов јавни рад прекидан је, кроз то време, три пута - за време контрареволуције и неоапсолутизма у Аустрији од 1849. до 1860, и два пута док је, као политички сужањ, присилно био политички веома активан; кад се други пут нашао у затвору, за време велике источне кризе друге половине седамдесетих година, због строгог затворског режима имао је далеко мање могућности да утиче на ток догађаја.

Првенац скромног чизмара Симе, рођен у граничарском селу Мошорину у југоисточној Бачкој 1826, као први од седморо деце, Милетић је још од ране младости, прошао тешку животну школу сиромашног ђака и студента. Упознао је, од детињства, тешке услове у којима је српски народ живео у Војној граници, под командом „капларског штапа”, политички потпуно обесправљен.

Преломно доба шездесетих година XIX века тражило је личност изузетне енергије и политичке смелости, прагаоца и политичког мислиоца спремног да прекине са историјски преживелим традицијама и предрасудама и стане на чело једног покрета који ће упутити новим правцем политички живот Срба у Аустрији. Човек плебејског порекла, Светозар Милетић, имао је личне особине потребне политичком трибуну који ће тај задатак извршити.

Као јавни и политички радник Милетић је, уствари, делао у две по свом карактеру и садржају, различите епохе. Ступио је, као младић, у јавни живот пре 1848, док је Аустрија још била не само

апсолутистичка него и феудална држава. Учествовао је активно у српском покрету 1848, повукао се разочаран 1849, и вратио у политички живот из феудалне у капиталистичку епоху и апсолутизам запао у тешку кризу, која ће се, кроз неколико година, после два изгубљена рата, завршити сломом.

Никола Петровић, 1968

Милетић је био најизразитији представник националног радника у врло живахном и бурном добу наше народне прошлости; он је био најтипичнији од присталица нашег романтицизма и он је био душа омладинског покрета у шездесетим и седамдесетим годинама прошлога столећа. Веран лозинкама и начелима свога времена у духу доба Милетић је посветио цео свој рад и сав свој живот искључиво јавним пословима и народном раду, он је напослетку националном раду принео и највећу жртву, жртвовао је себе самога. (...)

Па стога када се оцењује рад и значај Милетићев у народној прошлости, мора се имати на уму да се он високо уздигнуто својом *Заставом* појавио у нашем народу, подизао народни дух и снажио самопоуздање народно у врло критичном добу клонулости и да је он лучом свога политичкога програма обасјао и загрејао народну душу и тако за читаву половину века унапред спремио наш народ у овим крајевима на велике и светле дане, усадио му веру и убеђење на лепшу и бољу будућност и поучио га како ће дочекати и прихватити опште народно ослобођење и уједињење.

Трива Милитар, 1926

Светозар Милетић није био само политичар. Као један од идеолога Уједињене Омладине у Војводини, он се доследно држао познатог омладинског начела: "Просветом к слободи". Политичко васпитање народа не може се ни замислити без просвећивања широких народних маса; а без политичке зрелости не може бити националног опстанка народа, поготово ако тај народ

не живи у властитој држави, те нема довољно могућности за правилан развој и напредак. Зато је Милетић настојавао, пре свега, да подигне културни ниво Српскога Народа у Војводини, према савременим потребама и схватањима новог времена, улажући велике напоре да реформише наше просветне установе у Војводини, да их подигне на виши културни ниво и ослободи туторства црквене хијерархије и демократизира, како би што боље послужиле народу из којег су поникле. У том послу, највећу пажњу посветио је Српској Великој Гимназији у Новом Саду, једином српском средњешколском заводу у читавој Угарској; његова борба против Патроната почиње још 1866, а била је уперена првенствено противу тадашњег патријарха Самуила Маширевића, који није допуштао да се 'крњи' Патронат попуни само зато што је знао да ће за нове чланове бити изабрани Милетићеви кандидати. (...)

Друга просветна установа, којој је Милетић посветио особиту пажњу, јесте Матица Српска, најстарија културна институција на читавом Словенском Југу. Један од Матичиних оснивача, дугогодишњи уредник "Летописа", био је Милетићев мецена Јован Хацић-Светић, па још као гимназиста у Новом Саду Милетић је од Хацића дознавао многе значајне појединости из Матичине прошлости и њезина књижевног и просветног рада. Као студент у Пожуну, Пешти и Бечу, Милетић је стално пратио Матичину делатност, а кад се настанио у Новом Саду, он је узео и активна учешћа у њезину раду. На главној годишњој скупштини од 17. августа 1861, Милетић је изабран за почасног члана, као један од главних организатора прославе Саве Текелије у Новом Саду, на којој је тражио, да се у Новом Саду, средишту Српскога Народа у Војводини, оснује Правна Академија са рангом факултета. (...) Трећег дана Текелијине Прославе изабран је нарочит одбор који ће израдити нов устав Матице Српске; у тај одбор ушао је и Милетић, коме је одбор поверио да изради нацрт за тај нови устав. На основу овога устава, седиште Матице Српске није више у Будимпешти него у Новом Саду.

Коста Н. Милутиновић, 1939

Има већ две деценије, како је Милетић сишао са јавне позорнице, како је политички преминуо, али је ипак још живео, дисао у средини народа, стајао је у кућу, у дну јавне друштвене позорнице као нека освештана реликвија из минулих дана. Нација, као и поједини човек, крије од себе саме мисао о опадању своме, о ненакнадним губицима својим; докле је народ још знао, да је Милетић жив, да још дише, осећа и премишља, дотле је он још крио од себе мисао о големом губитку своме, гледао је саломљену сенку свога негдашњег вођа и апостола, очекујући зар да ће можда још једном ма за часак сенути варница негда снажнога духа његова, да ће чути још коју реч његову... Али у животу нема повратка, суморан старац не доби више никад мушке снаге. Сад је све то свршено и кад је кроз народ одјекнуо глас, да је Милетић умро, онда је у души народној болно задрхтала најосетљивија жица, онда га је на мах свом силином обузела тешка и суморна мисао, да је с Милетићем сишла у гроб не само једна знатна и светла епоха у животу народном.

Глигорије Гершић, 1902

*

Библиотека Матице српске приредила је изложбу поводом стоседамдесетпет година рођења Светозара Милетића. Отворена је у витринама испред Свечане сале Матице српске од 20. фебруара до 15. марта 2001. године. Представљена је грађа из збирки Библиотеке Матице српске и Рукотисног Одељења Матице српске (РОМС).

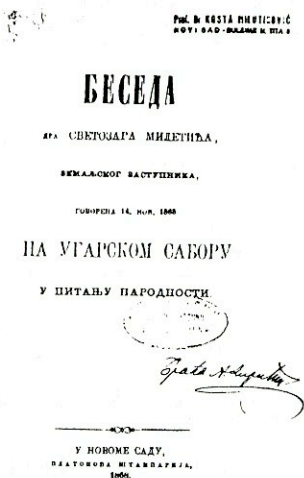
ΚΑΤΑΛΟΓ

Dr. Ostrovsky, Muraviev

ДЕЛА

1. Еклога или Пастырска игра, на дань именитый, благородног' и високоученог' господина Петра Јовановића СС. ХХ. и Философије Доктора, дѣйствителног' факулт. фил. при Университету Пешт. Члена, заклетогъ Маѣарског' Адвоката, Поезије Профессора, као такођеръ Гимназије Новосадске и нар. гр. н. у. школаучбног' круга Сремског' намѣстног' Кр. Директора / Сачинѣна одъ Светозара Милетића ... - У Новомъ Саду : Писмены Екатерины Іанковића Вдове, 1844. - 24 стр.
2. Жалоспѣвъ при смрти господина Константина Маринковића / Светозар Милетић. У: Пештанско-будимскій скоротеча / издае Димитрій Јовановичъ. - Будим : Словима кр. Свеучилишта Пештанскогъ, 1842-1844. - 3 (18. маиа 1844), стр. 221-222.

3. Србском соколу / од С. [Светозара] Милетића. У: Србски соко. - Братислава, 1846. - (1846), лист 1.
4. Славјанка / издае Младеж србска. - Год. 1, бр. 1 (1847). - У Будиму : Писмени Кр. Свеучилишта Пештанског, 1847. - 17 стр.
5. Значај покрета у Аустрији / Светозар Милетић. У: Напредак / Издаје и уређује Данило Медаковић са друштвом Србског Напретка. - Сремски Карловци : Народна печатња Дан. Медаковића ; Нови Сад : Брзотискомъ Игњата Фукса, 1848-1869. - 11 (7. децембар 1848), стр. 1.

6. На туџин дан / Свет. Св. Милетић. У: Србски дневник / издае, уређуе и одговара Данило Медаковић. - Нови Сад : Брзотискомъ Дан. Медаковић, 1852-1864. - 9, 102 (25. децембар 1860), стр. 1.
7. Источно питањ / Светозар Милетић. У: Србски дневник / издае, уређуе и одговара Данило Медаковић. - Нови Сад : Брзотискомъ Дан. Медаковић, 1852-1864. - 12, 174 (13. аугуст 1863), стр. 1.
8. Политична исповест Светозара Милетића Бечейског посланика у смислу кандидатски говора у Ст. Бечею и Србобрану 4. нов. 1865. држани. У: Србобран / Уредникъ и издавателъ Петаръ Нинковић. - Нови Сад : Епископска печатња, 1861-1867. - 5, 94 (24. новембар 1865), стр. 1.
9. Законски предлог о народностима / [Светозар Милетић]. У: Застава / власник и уредник Светозар Милетић. - Нови Сад : С. Милетић, 1866-1929. - (1866), стр. 2-3.
10. Беседа дра Светозара Милетића, земаљског заступника, говорена 14. нов. 1868 на угарском сабору у питању народности. - У Новоме Саду : Платонова штампарија, 1868. - 45 стр.
11. Изабрани чланци Светозара Милетића / с предговором Васе Стајића. - Нови Сад : Штампарија "Јовановић и Богданов", 1939. - XVI, 216 стр.

ЛИТЕРАТУРА

12. Застава / власник и уредник Светозар Милетић. - Год. 1, бр. 1 (9. феб. 1866.)-год. 60, бр. 78 (1929). - Нови Сад : С. Милетић, 1866-1929. - 46 стр.
13. Милетић и терзитизам / написао Јосиф Подградски. - У Новоме Саду : Платонова штампарија, 1868. - 29 стр.
14. Завера против Србије, или Др. Светозар Милетић. - У Новом Саду : Штампарија И. Фукса, 1871. - 11 стр.
15. Die Schlussverhandlung im Hochverrathsprocesse Miletics vor dem Budapester k. Gerichtshofe. - Neusatz : Verlag der serb. nat. Vereins-Buchdruckerei, 1878. - [4], 140 str.
16. Листак "Српски соко" : један изгубљен лист / Миша Димитријевић. У: Браник / уредник Никола Јоксимовић. - Нови Сад : Дружина Браника, 1885-1914. - 1, 5 (15. (27.) октобра 1885), стр. 1-3.
17. Некоји "пријатељи" Милетићеви у обрану / написала Милица Томић рођ. Милетић. - У Новом Саду : Српска штампарија дра Свет. Милетића, 1886. - 29 стр.

18. Милетић / написао Народни Пријатељ. - У Новом Саду : Издало Српско књижевно-новинарско деоничко друштво "Братство", 1896. - 37, [2] стр.
19. Млади Милетић / за штампу спремио Милан Савић. - Нови Сад : издање књижарнице учит. Д. Д. "Натошевић", 1921. - 110 стр.
20. Др. Светозар Милетић и његово доба / написао Трива Милитар. - Нови Сад : Штампарија Застава д. д., 1926. - 167 стр., [2] листа с таблама П. о.: Застава; 1926.
21. Светозар Милетић / Васа Стајић. - Нови Сад : Матица српска, 1926. - VIII, 435 стр.
22. Светозар Милетић и Нови Сад / [Васа Стајић]. - Нови Сад : Град Нови Сад, 1926. - 79, [1] стр.

23. Милетићева Народна странка и Српска новосадска гимназија / Јован Савковић. - Нови Сад : Издање Патроната Српске новосадске гимназије, 1928. - 192, [1] стр.
24. Светозар Милетић о југословенском јединству 1870 год. / Никола Радојчић. У: Гласник Историског друштва у Новом Саду / уредник Душан Поповић. - Нови Сад : Историско друштво, 1928-1940. - 1 (1) (1928), стр. 92-103.
25. Омладински покрет и Светозар Милетић / [приредио] Тих. [Тихомир] Николајевић. - Сремски Карловци : Српска манастирска штампарија, 1930. - Стр. 263-280
П. о.: Гласник Историског друштва у Новом Саду; књ. 3, св. 2.
26. Милетић и Полит у борби за национални опстанак Срба у некадањој

- Угарској / Никола Милутиновић. - Нови Сад : Штампариија Јовановић и Богданов, 1933. - 8 стр.
П. о.: Летопис Матице српске; св. 2, књ. 336, 1933.
27. Светозар Милетић / Трива Милитар. - Нови Сад : Штампариија Д Чампраг и Друг, 1939. - 18 стр.
П. о.: "Нови Сад"; бр. 40, 41, 42, 43 из године 1939.
28. Светозар Милетић и Србија / К. [Коста] Н. Милутиновић. - Нови Сад : Штампариија Љубомир Богданов, 1939. - 35 стр.
П. о.: Летопис Матице српске, 1939.
29. Светозар Милетић / К. [Коста] Н. Милутиновић. - Загреб : Нова Европа, 1939. - 114 стр.
30. Светозар Милетић / К. Н. Милутиновић. - [Б. м. : б. и., 1940]. - Стр. 61-84
П. о.: Годишњаk Матице српске; за 1940. год.
31. Светозар Милетић и Милутин Јакшић о Немцима / Васа Стајић. У: Слободна Војводина / уредник Павле Малетин. - Нови Сад : Слободна Војводина, 1942-1952. - 5, 368-370 (6. 7 и 8 јануар 1946), стр. 10.
32. Светозар Милетић у данашњици / Крешимир Георгијевић. У: Слободна Војводина / уредник Павле Малетин. - Нови Сад : Слободна Војводина, 1942-1952. - 5, 368-370 (6. 7 и 8 јануар 1946), стр. 13.
33. Документи о Светозару Милетићу / [уредник Бранислав Ј. Вранешевић]. - [Нови Сад] : Матица српска, 1951. - 136 стр., [1] лист са сликом С. Милетића
34. Значај Светозара Милетића у политичкој и културној борби војвођанских Срба / Бранислав Вранешевић. У: Годишњаk Историског друштва Војводине / уредник Бранислав Ј. Вранешевић. - Нови Сад : Историско друштво Војводине, 1951. - (1951), стр. 54-66.
35. Црна Гора према Светозару Милетићу / Јагош Јовановић. У: Годишњаk Историског друштва Војводине / уредник Бранислав Ј. Вранешевић. - Нови Сад : Историско друштво Војводине, 1951. - (1951), стр. 67-73.
36. Неколико података о Милетићевим везама са Хрватском и Хрватима / Бранко Магарашевић. У: Годишњаk Историског друштва Војводине / уредник Бранислав Ј. Вранешевић. - Нови Сад : Историско друштво Војводине, 1951. - (1951), стр. 74-78.
37. Светозар Милетић и Србија : (1861-1869) / Војислав Ј. Вучковић. У: Годишњаk Историског друштва Војводине / уредник Бранислав Ј. Вранешевић. - Нови Сад : Историско друштво Војводине, 1951. - (1951), стр. 79-89.
38. Светозар Милетић и Словаци / Тибор Кениг. У: Годишњаk Историског друштва Војводине / уредник Бранислав Ј. Вранешевић. - Нови Сад : Историско друштво Војводине, 1951. - (1951), стр. 90-103.

39. Милетић и прве задружне организације код Срба у Војводини / Трива Крстоношић. У: Годишњак Историског друштва Војводине / уредник Бранислав Ј. Вранешевић. - Нови Сад : Историско друштво Војводине, 1951. - (1951), стр. 104-113.
40. Први сукоб Светозара Марковића и Светозара Милетића / Коста Милутиновић. - Нови Сад : Матица Српска, 1956. - Стр. 226-234
П. о.: Зборник Матице српске - серија друштвених наука, св. 13-14, Нови Сад, 1956.
41. Светозар Милетић и Јеврем Грујић 1848 године / Драгослав Страњаковић. - Нови Сад : Матица српска, 1956. - Стр. 141-148
П. о.: Зборник Матице српске - серија друштвених наука, св. 13-14, Нови Сад, 1956
42. Светозар Милетић / Никола Петровић. - [Београд] : Нолит, 1958. - 259 стр.

Сремски Карловци
(у 18. Јануарија)

*Управни од тиме архива
од којих изабрано је
Јулијановић Јован, Кривошеја
Грбавица, Јурић
Марија, Јурић
Јулијан, Јурић
и остали на основу
који објавио архивски списак*

43. Светозар Милетић и Народна странка. Књ. 1, 1860-1869 / уводни текстови, избор и објашњења Никола Петровић. - Сремски Карловци : Историјски архив Аутономне Покрајине Војводине, 1968. - XI, 710 стр.
44. Светозар Милетић и Народна странка. Књ. 2, 1870-1875 / уводни текстови, избор и објашњења Никола Петровић. - Сремски Карловци : Историјски архив Аутономне Покрајине Војводине, 1969. - 779 стр.
45. Светозар Милетић, Љубен Каравелов и бугарски националноослободилачки покрет 1867-1878. / Ђорђе Игњатовић. У: Истраживања. - 2 (1973), стр. 7-98.
46. Вести о Светозару Милетићу из 1856-1857. године / Славко Гавриловић. У: Зборник за историју. - 7 (1973), стр. 137-139.
47. Нови подаци о Светозару Милетићу из 1857. год. / Василије Крестић. У: Зборник за историју. - 10 (1974), стр. 125-130.

48. Милетићев позив српској омладини да се окупи око Славјанке / Василије Крстић. У: Зборник за историју. - 13 (1976), стр. 153-155.
49. Светозар Милетић на студијама / Ристо Ковијанић. У: Зборник за историју. - 14 (1976), стр. 153-157.
50. Једно сведочење о атеизму Светозара Милетића / Василије Крстић. У: Зборник Матице српске за књижевност и језик. - 24, 1 (1976), стр. 177.
51. Милетићево виђење Матице српске / Божидар Ковачек. У: Зборник за друштвене науке. - 61 (1976), стр. 41-46.
52. Еволуција федералистичких концепција Светозара Милетића / Коста Милутиновић. У: Зборник за историју. - 15 (1977), стр. 51-78.
53. Митрополит-патријарх српски Герман Анђелић и Светозар Милетић / епископ бачки Никанор. - 2. допуњено изд. - Нови Сад : аутор, 1978. - 35 стр.
54. Однос Лазе Костића према Светозару Милетићу у Пештанском процесу 1877-1878. : непозната писма Л. Костића и М. Стефановића А. А. Мајкову / Васо Милинчевић. У: Зборник Матице српске за књижевност и језик. - 27, 3 (1979), стр. 451-469.
55. О сукобу Светозара Милетића са Ником Максимовићем из 1873. године / Василије Крстић. - [Нови Сад] : Матица српска, 1971. - Стр. 143-150
П. о.: Зборник [Матице српске] за историју; св. 4, 1971.
56. Svetozar Miletić u Hrvatskom saboru / Kosta Milutinović. У: Истраживања.. - 9 (1980), стр. 181-205.
57. Удео Светозара Милетића у покретању листа Матица / Душан Панковић. У: Зборник за историју. - 25 (1982), стр. 109-112.
58. Светозар Милетић и Народна странка. Књ. 3, 1876-1885 / уводни текстови, избор и објашњења Никола Петровић. - Нови Сад : Матица српска, 1985. - 605 стр.
59. Вуков покрет и Светозар Милетић / Коста Милутиновић. У: Зборник Матице српске за књижевност и језик. - 35, 2 (1987), стр. 255-274.
60. Милетић / Родољуб Маленчић. - Нови Сад : Матица српска, 1996. - 208 стр.
61. Светозар Милетић о неким аспектима српског питања / Добросав Бјелетић. У: Слово о великанима. Књ. 1 / Добросав Бјелетић. - 2. допуњено изд. - Београд : Удружење издавача и књижара Југославије ; Нови Сад : Будућност, 1998. - Стр. 174-196.
62. Branko Radičević i Svetozar Miletić / Kosta Milutinović. - [S. l. : s. n., s. a.]. - 17 str.
Р. о.: Rukovet.

ФАКСИМИЛИ И ФОТОГРАФИЈЕ

63. Светозар Милетић
64. Јаша Томић и Милица Томић рођена Милетић
65. *Historia Ungarorum*, историографски спис Светозара Милетића на латинском језику (РОМС, М. 4786)
66. Милетићев предлог за уређивање *Летописа Матице српске* (РОМС, М. 8.264)
67. Милетићево писмо Павлу Којићу у вези са прославом Саве Текелије, 1864 (РОМС, 28.661)
68. Милетићево писмо Јовану Ђорђевићу, писано у Пожуну 13. децембра 1847, о питању уређивања *Славјанке* и *Златне јабучке* (РОМС, 2.043)
69. Честитка Германа Јовановића Милетићу поводом педесетог рођендана (РОМС, 30.532)
70. Писмо Јована Стефановића-Виловског Светозару Милетићу, писано у Бечу 15 (27) марта 1876, о питању рата Србије и Црне Горе са Турском (РОМС, 30.515)
71. Писмо Јосифа Суботића Милетићу, писано у Загребу 25. маја 1876, о спремности српске омладине за ступање у добровољце српке војске (РОМС, 30.526)
72. Родна кућа Светозара Милетића у Мошорину (реконструисан цртеж)
73. Породица Милетић
74. Милетићево писмо сину Славку, 1888
75. Светозар Милетић, други пут новосадски градоначелник
76. Гроб Светозара Милетића и Јаше Томића на Успенском гробљу у Новом Саду
77. Мајска скупштина 1848. у Сремским Карловцима (деталј слике Павла Симића, Светозар Милетић у средини)

СВЕТОЗАР МИЛЕТИЋ
1826 - 1901

ИЗДАВАЧ

Библиотека Матице српске
Нови Сад
Матице српске 1

УРЕДНИК

Миро Вуксановић

АУТОРИ КАТАЛОГА

Ксенија Светличих и Љиљана Крајшић

ПРИПРЕМА

Тихомир Светличих

УМНОЖАВАЊЕ

Миранда Бадњар

ПОВЕЗ

Милорад Родић

ТИРАЖ

60 примерака